

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Stanisław Stankiewicz

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **W.K.**

o przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 23 lipca 2025 r.

kasacji wniesionej przez prokuratora na korzyść

od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego we Kielcach

z dnia 27 grudnia 2024 r., sygn. akt IX Ka 1056/24,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

z dnia 6 maja 2024 r., sygn. akt II K 203/24

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Stanisław Stankiewicz

Adam Roch

Ryszard Witkowski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim wyrokiem z dnia 6 maja 2024 roku, sygn. II K 203/24, uznał oskarżonego W.K. za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu stanowiącego przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., wymierzając mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy, Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z dnia 27 grudnia 2024 roku, sygn. IX Ka 1056/24, utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia na korzyść skazanego wniósł prokurator, zarzucając naruszenie art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez wydanie wyroku przez osobę nieuprawnioną do orzekania w osobie sędziego Sądu Okręgowego w Kielcach X.Y., który z chwilą ukończenia 65 roku życia, co nastąpiło 12 czerwca 2021 r., przeszedł w stan spoczynku i z tą chwilą utracił możliwość orzekania. Podnosząc powyższy zarzut, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja prokuratora okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W wywiezionej kasacji oskarżyciel publiczny trafnie wskazał na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., związanej z udziałem w wydaniu zaskarżonego orzeczenia osoby nieuprawnionej do orzekania, a to sędziego Sądu Okręgowego w Kielcach X.Y. Kompleksowa analiza akt sprawy jednoznacznie potwierdza, że sędzia ten przeszedł w stan spoczynku z mocy prawa z chwilą ukończenia 65 roku życia, tj. w dniu 12 czerwca 2021 roku i z tą datą utracił możliwość orzekania. Powyższe jasno wynika z treści wypełniającego odesłanie zawarte w art. 180 ust. 4 Konstytucji RP przepisu art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334; dalej – u.s.p.). W dacie wyrokowania w niniejszej sprawie (w dniu 27 grudnia 2024 r.) był on sędzią w stanie spoczynku, nie był zatem osobą uprawnioną do wydania orzeczenia.

Sędzia X.Y. nie przedstawił przy tym właściwemu organowi woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego w terminie wskazanym w art. 69 § 1 u.s.p. Termin do wyrażenia przez sędziego woli dalszego zajmowania stanowiska, inicjującego zarazem postępowanie w

przedmiocie uzyskania zgody na pozostanie w stanie czynnym po ukończeniu 65 roku życia, nie podlega przywróceniu. Złożenie oświadczenia po terminie jest równoznaczne z jego brakiem. Dlatego też złożone przez sędziego X.Y. w dniu 30 grudnia 2020 roku pismo nie mogło wywrzeć żadnego wpływu na datę jego przejścia w stan spoczynku, gdyż uczyniono to upływie terminu. Oświadczenie, o którym mowa w art. 69 § 1 u.s.p., sędzia ten mógł złożyć do dnia 12 grudnia 2020 r. Także więc dalsze inicjowane przez sędziego X.Y. działania, związane z zaskarżeniem uchwały Krajowej Rady Sądownictwa o umorzeniu postępowania oraz postępowania zawisłe następnie w związku z tym przed Sądem Najwyższym nie mają dla rozstrzygnięcia kasacji jakiegokolwiek znaczenia.

Zgodnie z poglądem wyrażonym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2004 r., III KRS 8/04, „termin określony w art. 69 § 3 u.s.p. (obecnie art. 69 § 1 – przyp. SN) jest szczególnym terminem o charakterze prekluzyjnym. Nie może zostać przywrócony, gdyż nie istnieje żaden przepis, pozwalający na takie rozstrzygnięcie. Stanowisko to zyskuje wsparcie w jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego podjętym na gruncie zbieżnym z analizowaną sprawą (wyroki SN z dni: 19 czerwca 2024 r., III KK 111/24, LEX nr 3727765; 17 września 2024 r., III KK 385/24, OSNK 2025, nr 2, poz. 5; 18 grudnia 2024 r., III KK 400/24, LEX nr 3792608; 26 czerwca 2025 r., III KK 211/25, LEX nr 3884703). **Dla rozstrzygnięcia czy sędzia jest osobą uprawnioną do dalszego orzekania z chwilą osiągnięcia wieku, o którym mowa w art. 69 § 1 u.s.p. *in principio* decydujące jest ustalenie konsekwencji złożenia przez niego oświadczenia wyrażającego wolę dalszego zajmowania stanowiska.** W tej zaś kwestii orzecznictwo Sądu Najwyższego (zob. np. wyroki: z dnia 7 kwietnia 2004 r., III KRS 3/04; z dnia 20 października 2004 r., III KRS 7/04; z dnia 14 grudnia 2004 r., III KRS 8/04; z dnia 6 lipca 2005 r., III KRS 3/05; z dnia 15 grudnia 2015 r., III PO 11/15), orzecznictwo sądów administracyjnych (zob. postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 8 listopada 2010 r., II SA/Wa 1548/10 i postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 lutego 2011 r., I OSK 92/11), a także literatura przedmiotu (zob. S. Dąbrowski, A. Łazarska (w:) Prawo o ustroju sądów powszechnych. Komentarz, red. A. Górski, Warszawa 2013, s. 307; J. Gudowski, T. Ereciński, J. Iwulski (w:) J.Gudowski, T.Ereciński, J. Iwulski, Komentarz do ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (w:) Prawo o ustroju sądów powszechnych. Ustawa o Krajowej Radzie

Sądownictwa. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2009, art. 69) są jednoznaczne. Należy zatem przyjąć, że **wyrażenie woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego w sposób sprzeczny z ustawą, a zatem po terminie lub niewłaściwemu organowi, nie ma wpływu na skutek, jaki następuje w takiej sytuacji z mocy prawa – a jest nim przejście sędziego w stan spoczynku z chwilą ukończenia 65 lat.** Tylko wówczas, gdy sędzia złoży wniosek o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego w terminie i właściwemu organowi, pozostaje w dalszej służbie, co najmniej do zakończenia postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym.

Stanowisko Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, zawarte w piśmie z dnia 30 stycznia 2025 r. nr [...], zawiadamiające sędziego Sądu Okręgowego w Kielcach X.Y. o przejściu w stan spoczynku z dniem 20 czerwca 2024 r. nie ma dla rozpoznania kasacji żadnego znaczenia, abstrahując od oczywistego faktu, iż jest sprzeczne przywołanym wyżej jednoznacznym brzmieniem art. 69 § 1 u.s.p. Należy bowiem stanowczo podkreślić, że **uprawnienie sędziego do orzekania, a zatem do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, musi być postrzegane w sposób jednoznaczny, tak by nie budziło żadnych wątpliwości u nikogo, szczególnie u uczestników postępowania. Tylko transparentne i respektujące ustrojowe zapisy ustaw funkcjonowanie sądów będzie mogło być uznane za pozostające w zgodzie z konstytucyjnymi wymogami stawianymi przez art. 1, art. 2, art. 7, art. 45 ust. 1 i art. 175 ust. 1 oraz art. 176 Konstytucji RP.**

Stwierdziwszy zatem zaistnienie w badanej sprawie sygnalizowanej w kasacji bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Stanisław Stankiewicz

Adam Roch

Ryszard Witkowski

[WB]

[a.ł.]

